

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, baigusi derybas dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties, taikomos iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomoms įstaigoms, organizacijoms, taip pat įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė, parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų pasirašyti nacionalinę kolektyvinę sutartį suteikimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 181 straipsnio 2 dalimi ir 195 straipsnio 4 dalimi, įgalioti Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją pasirašyti nacionalinę kolektyvinę sutartį.

Nutarimo projektas parengtas įgyvendinant Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa), 131.2 papunktį, kuriame numatyta skatinti kolektyvines derybas, dalį darbo santykių reguliavimo perkelti iš įstatymų į kolektyvinius susitarimus, siekti didėjančio vidutinio darbo užmokesčio.

Nutarimo projektas atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, neprieštarauja Europos Sąjungos teisei. Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Priėmus nutarimą, kitų teisės aktų keisti nereikės.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte naujų sąvokų nepateikiama.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Kartu informuojame, kad, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 27 d. nutarimu Nr. 415 „Dėl Įgaliojimų derėtis su nacionalinėmis profesinių sąjungų organizacijomis dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties parengimo“, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija sudarė derybų dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties parengimo darbo grupę (derėtis dėl ateinančių finansinių metų Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir kitų profesinių sąjungų organizacijų iškeltų reikalavimų) iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos

Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovų.

Dalyvauti nacionalinėse kolektyvinėse derybose dėl ateinančių finansinių metų Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo, papildomų garantijų profesinių sąjungų nariams nustatymo bei kitų reikalavimų prisistatė šios nacionalinės profesinių sąjungų organizacijos: Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ ir Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga. Šios profesinės sąjungos vienija apie 40 tūkst. profesinių sąjungų narių, kurių darbo užmokesčiui apskaičiuoti taikomas pareiginės algos bazinis dydis.

Iš viso įvyko devyni kolektyvinių derybų posėdžiai: 2022 m. birželio 2 d., 2022 m. birželio 16 d., 2022 m. birželio 30 d., 2022 m. liepos 14 d., 2022 m. rugpjūčio 4 d., 2022 m. rugpjūčio 24 d., 2022 m. rugsėjo 16 d., 2022 m. rugsėjo 23 d. ir 2022 m. rugsėjo 29 d. Šiuose posėdžiuose sutarta nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje (toliau – Sutartis) nustatyti, kad:

1. Vyriausybės įgaliota Sutartį pasirašys Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir šios Vyriausybei prisistačiusios dalyvauti derybose dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties sudarymo nacionalinės profesinių sąjungų organizacijos: Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ ir Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga, veikiančios pagal savo įstatus;

2. pareiginės algos bazinis dydis didinamas 5 eurai – 186 (šimtas aštuoniasdešimt šeši) eurai;

3. Sutartį pasirašiusių profesinių sąjungų nariams (darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojams, valstybės pareigūnams ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnams, kurių darbo užmokesčiui apskaičiuoti taikomas pareiginės algos bazinis dydis) suteikiamos šios papildomų atostogų dienos:

- 3.1. 2 papildomų kasmetinių atostogų darbo dienos saviugdai arba savanorystei;

- 3.2. iki 10 darbo dienų mokymosi atostogų, mokant už jas darbuotojo vidutinį darbo užmokestį, arba iki 20 darbo dienų mokymosi atostogų, mokant už jas 50 proc. darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio;

- 3.3. iki 5 darbo dienų sveikatai gerinti;

4. sutarta dėl nuostatų, kuriomis skatinamas socialinių partnerių bendradarbiavimas, taikymo ne tik tiems profesinių sąjungų nariams (darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, valstybės tarnautojams, valstybės pareigūnams ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnams), kurių darbo užmokesčiui apskaičiuoti taikomas pareiginės algos bazinis dydis, bet taip pat ir valstybės ar savivaldybės valdomų įmonių bei įstaigų ir organizacijų, kurių savininko teisės ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė, profesinių sąjungų nariams:

- 4.1. įsipareigojimo profesinėms sąjungoms įvykdyti bent vieną informacinę kampaniją apie darbuotojų teises, pavyzdžiui, dėl teisės baigti darbą, psichologinio smurto darbe, darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimo, lyčių lygybės aspektų;

- 4.2. įsipareigojimo profesinėms sąjungoms atlikti savo narių apklausas, siekiant sužinoti, kokios su darbu susijusio streso mažinimo priemonės būtų priimtinausios ir veiksmingiausios darbovietėse;

- 4.3. įsipareigojimo profesinėms sąjungoms įpareigoti savo darbdavio lygmens profesines sąjungas teikti pasiūlymus darbdaviui dėl įstaigos praktinių darbo procesų tobulinimo;

- 4.4. darbdavio lygmens profesinės sąjungos teisės, gavus informaciją apie patiriamą psichologinį smurtą, priekabiavimą ar diskriminaciją, pasiūlyti į pareigas priėmusiam asmeniui ir / ar organui pariteto principu sudaryti komisiją;

- 4.5. darbdavio įsipareigojimo prieš pradedant tirti darbo pareigų pažeidimą ar tarnybinį nusižengimą apie tai informuoti darbdavio lygmens profesinę sąjungą, kuri turi teisę dalyvauti tyrime ir pateikti savo nuomonę;

4.6. darbdavio lygmens profesinių sąjungų, kurios yra Sutartį pasirašiusių profesinių sąjungų organizacijų narės, teisės į tokios pat apimties informavimą pagal Darbo kodeksą kaip ir darbo tarybos;

4.7. teisės darbdavio lygmens kolektyvinėje sutartyje, patvirtintoje visuotiniame darbdavio darbuotojų susirinkime (konferencijoje), susitarti, kad darbo tarybos funkcijos kolektyvinės sutarties galiojimo laikotarpiu perduodamos vykdyti profesinei sąjungai, o darbo tarybos veikla pasibaigia įsigaliojus tokiai kolektyvinei sutarčiai;

4.8. profesinės sąjungos, veikiančios įstaigoje, įmonėje ar organizacijoje, teisės, darbuotojui pageidaujant, kartą per šešis mėnesius inicijuoti darbuotojo ir darbdavio pokalbį apie darbuotojo pažangą;

4.9. darbdavio lygmens profesinės sąjungos teisės savo iniciatyva pateikti, o vertintojui paprašius, jos ar aukštesnio nei darbdavio lygmens profesinės sąjungos teisės pateikti savo išvadą apie įstaigos vadovo, kurio veikla vertinama, veiklą. Jeigu vertinimo metu šiai išvadai nepritariama, pateikiami argumentai, dėl kurių nepritariama.

Informuojame, kad, nustačius 186 eurų pareiginės algos bazinį dydį, padidėsiančiam valstybės politikų, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo teisėjų, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų, karių darbo užmokesčiui (atlyginimams) ir kitoms teisės aktuose nustatytoms išmokoms 2023 metų valstybės biudžete reikėtų numatyti apie 118 mln. eurų.

Už profesinių sąjungų nariams nustatytas papildomų atostogų ir sveikatos gerinimo dienas (numatoma apie 7,5 mln. eurų) bus mokama neviršijant darbo užmokesčio fondui skirtų lėšų.

Nutarimo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės patarėja Liudvika Gražulienė (tel. 8 687 29 395, el. p. liudvika.grazuliene@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Nacionalinės kolektyvinės sutarties projektas, 6 lapai.

Ministrė

Monika Navickienė